

INTERNATIONAL AND FOREIGN EXPERIENCE OF FORENSIC REGISTRATION: ON THE EXAMPLES OF INTERPOL AND FBI

Roman Demchyshak¹

Received: 2021-06-02

Accepted: 2021-07-18

DOI: <http://doi.org/10.46489/gpj.2021-1-2-8>

Abstract. The article examines the international experience in forensic registration and the operation of forensic records, on the examples of Interpol and the FBI. The author studied the legal basis, types and information and technical component of the organization of forensic records of Interpol and the FBI. The author determined that the dominant purity of the goals set by Interpol for data processing is forensic in nature and is carried out through forensic registration. The rules of Interpol determine the critical stages of forensic registration, formation and use of the relevant database (forensic accounting), which should be implemented in the legislation of Ukraine. The species diversity of forensic records kept by Interpol is analyzed, namely records of: wanted persons; individuals and legal entities subject to UN Security Council sanctions; missing persons; corpses; biometric data (fingerprints, DNA profiles and facial recognition systems); documents (stolen and lost documents for crossing the border; stolen administrative documents; forged documents); stolen property (motor vehicles, equipment and works of art); firearms and hazardous materials; criminal organizations.

Furthermore, the author investigated the forensic records of the FBI, namely: 7 records of property related to stolen: goods (products), boats, weapons, license plates, parts, securities and transport; 14 records of persons: conditionally released from serving a sentence; national register of persons who have committed sexual crimes; illegal immigrants; missing persons; witnesses who are under protection; unidentified persons; protected persons (in respect of whom security measures are taken); band; known or reasonably suspected terrorists; wanted persons; persons who committed theft; persons prone to violence; persons who are prohibited from purchasing weapons. Furthermore, the author proposed adopting the FBI's experience in forming a single database of forensic records with the possibility of access through specialized information systems. Finally, the author presented prospects for improving forensic registration and the functioning of forensic records in Ukraine.

Keywords: Interpol, FBI, forensic record, forensic registration, informational and technical support.

¹ Roman Demchyshak, Graduate student, Department of Criminal Procedure and Criminology, Ivan Franko National University of Lviv, Universytetska str., 1, 79000 Lviv, Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6024-4002>

ВСТУП

Протиправна діяльність не обмежується рамками певної держави та може мати різноманітні форми та ступінь загрози нормальному функціонуванню суспільних відносин і забезпеченню як міжнародного правопорядку, так і правопорядку в рамках окремої держави. У відповідь на виклики національної та міжнародної злочинності, процеси глобалізації детермінують необхідність швидкого та ефективного обміну криміналістично-значущою інформацією та передовими досягненнями науки та техніки, особливо в рамках забезпечення виконання завдань кримінального процесу, криміналістики та криміналістичної реєстрації. Для досягнення вказаної мети кожна держава будує власні моделі криміналістичної реєстрації та формує власні криміналістичні обліки (бази даних), функціонування яких забезпечується тими чи іншими засобами інформаційно-технічного забезпечення криміналістичної реєстрації.

Разом з тим, існує міжнародна злочинність, боротьба з якою потребує спільних зусиль більшості світового товариства для боротьби з таким явищем. Формою та прикладом такого об'єднання зусиль для боротьби із злочинністю є створення та функціонування Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол («THE INTERNATIONAL CRIMINAL POLICE ORGANIZATION – INTERPOL»), надалі – Інтерпол, який, окрім іншої, проводить також діяльність із криміналістичної реєстрації та підтримує функціонування значної кількості криміналістичних обліків. Вартим уваги, на наш погляд, є також діяльність з організації криміналістичної реєстрації та ведення криміналістичних обліків у Сполучених Штатах Америки (США), на прикладі Федерального бюро розслідувань («Federal Bureau of Investigation або FBI),

надалі – ФБР, оскільки саме ФБР володіє значними людськими, інформаційними та фінансовими ресурсами, а тому може вважатися еталоном організації криміналістичної реєстрації.

Метою даного дослідження є аналіз нормативно-правового регулювання та практики діяльності в сфері криміналістичної реєстрації та ведення криміналістичних обліків на прикладах Інтерпол та ФБР.

В українській юридичній науці предмет даного дослідження не був детально аналізований, однак, окремими проблемами міжнародної та іноземної діяльності з організації криміналістичної реєстрації та функціонування криміналістичних обліків займалися такі українські та зарубіжні вчені-юристи як: В.Д. Берназ, А.Ф. Волобуєв, І.І. Когутич, М.С. Строгович, В.В. Тіщенко, К.С. Родіонов, В.С. Шаповалова, В.Ю. Шепітько, М.Є. Шумило та інші. Разом з тим, зауважимо, що в даній статті акцентується увага саме на першоджерелах (установчих документах, міжнародних актах та загальнодоступних офіційних інтернет-ресурсах) інформації про діяльність Інтерполу та ФБР, які наявні у відкритому доступі.

РЕЗУЛЬТАТИ

1. INTERPOL

Правовою основою діяльності Інтерполу, у його сучасному вигляді, є Статут (Конституція) («Constitution of the ICPO-INTERPOL»), затверджений Генеральною Асамблеєю Інтерполу на її 25-тій сесії у Відні 1956 року (з подальшими змінами), надалі – Статут Інтерполу (INTERPOL, 2008). Статут Інтерполу, окрім загальних положень, визначає також його структуру та організацію, порядок формування і повноваження органів Інтерполу; бюджет та ресурси Інтерполу; а також відносини із іншими організаціями. Безпосередня діяльність Інтерполу реалізується виключно через діяльність

Національних центральних бюро Інтерполу (НЦБ). Саме через ці органи втілюються у життя цілі Інтерполу, які визначені у ст. 2 Статуту Інтерполу. У рамках забезпечення виконання поставлених цілей, Інтерпол, окрім безпосередньої оперативно-розшукової діяльності, проводить заходи щодо криміналістичної реєстрації широкого спектру даних, пов'язаних із самим фактом злочину та особою, яка його вчинила, з подальшим внесенням таких даних до існуючих криміналістичних обліків Інтерполу.

На даний момент, членами Інтерполу є 194 держави, в кожній із яких функціонує НЦБ Інтерполу (Wikipedia 2021). Як підкреслює К.С. Родіонов, всі оброблені дані, розподіляються Генеральним секретаріатом Інтерполу відповідно до розробленої системи класифікації самих об'єктів і їх ідентифікуючих ознак на загальну і спеціальну реєстрацію. До ідентифікуючих ознак відносяться: демографічні дані; ознаки, що відображають зовнішній вигляд об'єкта (риси зовнішності людини чи тіла померлого, папілярні візерунки пальців рук і т.д.); ознаки, що характеризують навички людини (наприклад, спосіб вчинення злочину – «модус операнді»), а також звички, ходу, манеру поведінки злочинця і т. д. Ідентифікуючі ознаки фіксуються різними способами – описовим, фотографічним, дактилоскопічним, причому ці способи часто комбінуються (Rodionov K.S.1990). Зауважимо, що у бази даних Інтерполу не вносять відомості про злочини та осіб, які переслідуються з політичних, військових, релігійних чи расових мотивів. Таке обмеження встановлене ст.3 Статуту Інтерполу та деталізовано у Збірнику (Репозитарії) практики застосування ст. 3 Статуту Інтерполу в контексті обробки даних через канали Інтерполу (INTERPOL n.d.-a).

У ст. 10 Правила Інтерполу по обробці даних, прийняті на 51-й сесії

Генеральної Асамблеї Інтерполу 2011 року, Резолюція AG/51/RES/1 (в редакції 2019 року) (далі – Правила Інтерполу) визначено, що: (1) обробка даних в інформаційній системі Інтерполу може бути здійснена лише з чітко визначеною метою, яка узгоджується із цілями та діяльністю Інтерполу; (2) дані заносяться в інформаційну систему Інтерполу, якщо це здійснюється для досягнення хоча б однієї із таких цілей: (а) пошуку особи, яка перебуває у розшуку з метою її затримання, арешту або обмеження пересування; (б) визначення місцезнаходження особи або об'єкта, якими зацікавлена поліція; (с) надання або отримання інформації, пов'язаної із розслідування кримінальної справи або відомостей про кримінальну історію (*відомості про судимість – примітка автора*) або діяльність особи; (d) попередження про особу, подію, об'єкт або «модус операнді» (*«метод дії» – примітка автора*), пов'язаних із кримінальною діяльністю; (е) ідентифікації особи або мертвого тіла; (f) проведення криміналістичного дослідження; (g) проведення перевірки в рамках заходів безпеки; (h) виявлення загроз, тенденцій злочинності та злочинних мереж (INTERPOL 2019).

Як бачимо, домінуюча частина поставлених Інтерполом цілей для обробки даних носить криміналістичний характер і здійснюється засобами криміналістичної реєстрації. Така деталізація цілей криміналістичної реєстрації, на нашу думку, могла б бути корисною для імплементації у чинні нормативно-правові акти України, які регулюють проведення криміналістичної реєстрації, зокрема, доцільно доповнити положення Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України (далі – Інструкція МВС) (Ministry of Internal Affairs of Ukraine 2009). Так п. 1.3. зазначеної Інструкції визначено мету створення криміналістичних обліків,

проте жодне положення Інструкції МВС не визначає мети збору та обробки відповідних даних (інформації). З метою подолання цієї прогалини пропонується п. 1.3. Інструкції МВС доповнити абзацом такого змісту: «Інформація, котра вноситься, зберігається та використовується у криміналістичному обліку, повинна бути спрямована на досягнення будь-якої із таких цілей: (а) пошуку особи, яка перебуває у розшуку з метою її затримання; (б) ідентифікації, порівняння та/або визначення місцезнаходження речових доказів; (в) встановлення особи, її поведінки, звичок, певної події, об'єкта та інших обставин, котрі підлягають з'ясуванню під час кримінального провадження або оперативно-розшукової діяльності; (г) надання або отримання будь-якої іншої інформації, пов'язаної із кримінальним провадженням або оперативно-розшуковою діяльністю; (ґ) для проведення криміналістичного дослідження; (д) для встановлення взаємозв'язку із іншою інформацією, яка міститься в певному обліку чи в інших криміналістичних обліках.» Наведене доповнення, на нашу думку, дозволить, в майбутньому, розробити регламент роботи з інформацією в криміналістичних обліках та уникнути наповнення криміналістичних обліків інформацією, яка не стосується цілей функціонування криміналістичних обліків.

Продовжуючи дослідження, звернемо увагу на те, що Правила Інтерполу визначають ключові етапи, криміналістичної реєстрації, формування та використання відповідної бази даних (криміналістичного обліку), а саме: 1. Авторизація (створення обліку; модифікація існуючого обліку; знищення існуючого обліку; авторизація (погодження), яка надається Виконавчим комітетом Інтерполу; реєстр існуючих обліків); 2. Функціонування обліків (перевірка інформації в обліку на відповідність вимогам Статуту Інтерполу,

визначення зацікавленості в інформації в рамках цілей міжнародної поліцейської співпраці; визначення загальних характеристик обліку; встановлення мінімальних вимог до внесення даних до обліків; додаткові вимоги до внесення даних про осіб (зокрема, померлих; жертв та потерпілих; неповнолітніх); визначення статусу особи; визначення особливих умов використання даних; зміна та знищення даних, занесених інформації в обліки тощо); 3. Консультації що даних в обліках між Генеральним секретаріатом, НЦБ та національними правоохоронними органами (описується прямий та непрямий доступи, взаємозв'язок між вказаними органами тощо); 4. Використання даних (умови використання; перевірка точності та відповідності даних відповідно до їх використання; використання даних для цілей кримінального розслідування, якщо первинно такі дані були зібрані не в рамках кримінального провадження; використання даних для адміністративних цілей; спеціальні умови використання даних; подальша передача даних); 5. Спеціальні правила стосовно «файлів аналізу злочинів» (визначення файлів аналізу; використання файлів аналізу; додаткові умови для накопичення даних для цілей кримінального аналізу; звіти про кримінальний аналіз; вимоги до завершення проектів кримінального аналізу).

Наведене підтверджує, що вказана процедура Інтерполу є якісно деталізованою і може бути покладена в основу удосконалення чинної Інструкції МВС України, зокрема в частині визначення правил внесення даних у облік, деталізації в частині використання комп'ютерної техніки та мережі Інтернет, обробки, зміни та видалення даних тощо. Вказане доповнення можливо реалізувати шляхом докорінної зміни п.п. 1.6.-1.16. вказаної Інструкції МВС та формування на їх основі окремої глави під назвою

«Правила аналізу, внесення, обробки, використання та знищення у криміналістичні обліки об'єктів та інформації про них», за основу доцільно взяти саме Правила Інтерполу по оброці даних, з врахуванням особливостей правового регулювання та практики функціонування криміналістичних обліків в Україні.

Щодо самої видової різноманітності криміналістичних обліків Інтерполу, то такі обліки (відповідно до даних розміщених на офіційній інтернет сторінці Інтерполу) формуються і функціонують щодо:

1. Осіб: які перебувають у розшуку; фізичних та юридичних осіб, до яких застосовано санкції РБ ООН; осіб, які зникли безвісти; трупів. Вказаний облік має назву «Кримінальна інформаційна система Інтерполу». Також функціонує окрема «Міжнародна база даних сексуальної експлуатації дітей», яка використовує спеціальне програмне забезпечення для порівняння зображень з метою пошуку зв'язку між жертвами, зловмисниками та місцями.
2. Біометричних даних (відбитки пальців, ДНК-профілів та системи розпізнавання обличь). Користувачі в державах-членах Інтерполу мають змогу переглядати, вносити та проводити перехресне порівняння записів в базі даних відбитків пальців за допомогою системи автоматичної ідентифікації відбитків пальців (AFIS), яка, станом на серпень 2021 року вміщала 220,000 зразків відбитків пальців. База ДНК-профілів («DNA Gateway») містить профілі ДНК злочинців, профілі зняті із місць злочинів, профілі зниклих безвісти осіб і невпізнаних трупів (247,000 ДНК-профілів станом на серпень 2021 року). Щодо Бази даних розпізнавання обличь Інтерполу, то вона була створена в листопаді 2016 року і дозволяє: виявляти розшукуваних і зниклих безвісти осіб; ідентифікувати невідомих осіб; виявляти вказаних суб'єктів у зображеннях засобі масової інформації; верифікувати фотороботи тощо.
3. Документів (викрадених та загублених документів для перетину кордону; викрадених адміністративних документів; підроблених документів). На основі обліків вказаних документів в Інтерполу функціонує система «Edison» («Electronic Documentation and Information System on Investigation Networks»), в якій наявні зразки справжніх документів (зображення, опис та елементи безпеки таких документів) для їх використанні з метою розпізнавання підробок.
4. Викраденого майна (моторних транспортних засобів, обладнання та творів мистецтва). Облік викрадених транспортних засобів (SMV) станом на кінець 2017 року вміщував 7,1 мільйона записів. База даних викрадених творів мистецтва об'єднує описи та зображення близько 52,000 об'єктів (станом на серпень 2021 року).
5. Вогнепальної зброї та небезпечних матеріалів. Так, Довідкова таблиця вогнепальної зброї Інтерполу реалізує стандартну методику для виявлення і опису одиниць вогнепальної зброї, а також дозволяє особі, яка проводить розслідування, отримати або перевірити деталі вогнепальної зброї. Балістична інформаційна мережа Інтерполу («INTERPOL Ballistic Information Network» – «IBIN») використовується для централізованого збору, зберігання та перехресного порівняння балістичних даних. Крім того, в рамках цього виду криміналістичних обліків в

Інтерполі функціонує Система записів про незаконну зброю та організацію її відстеження («INTERPOL Illicit Arms Records and tracing Management System» або «iARMS»), котра спрощує обмін інформацією та співпрацю між правоохоронними органами щодо розслідування злочинів, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї, забезпечує відстеження такої зброї з місця її виготовлення або незаконного ввезення в країну, через лінії постачання до останнього відомого володільця. Стосовно радіологічних та радіоактивних матеріалів в Інтерполі також створена відповідна база даних під назвою «проект Гейгера» («The Project Geiger database»), яка використовується для обробки та аналізу інформації про незаконний обіг та інші несанкціоновані дії, пов'язані з радіологічними та радіоактивними матеріалами. «Проект Гейгера» поєднує дані, отримані від Міжнародної агенції з атомної енергії, відкритих джерел інформації та каналів інформації правоохоронних органів.

6. Злочинних організацій. Метою функціонування цього обліку (бази даних) є покращення збору та обміну оперативною інформацією, сприяння розслідуванням та кращий аналіз злочинних мереж, що приводить до ідентифікації та арешту організаторів (керівників) злочинних організацій та осіб, які їх фінансують (INTERPOL n.d.-b).

Усі зазначені криміналістичні обліки (бази даних) Інтерполу, окрім Балістичної інформаційної мережі Інтерполу (IBIN), доступні в режимі реального часу через мережу Інтерпол-24/7, яка охоплює усі 194 НЦБ Інтерполу. Більш того, Інтерполом розроблені веб-серверні засоби для розширення доступу до вказаних баз

даних за межами НЦБ для так званих «фронтових» співробітників правоохоронних органів (наприклад, працівників прикордонних служб), що дозволяє таким працівникам здійснювати пошук у базах даних осіб, документів та викрадених транспортних засобів (INTERPOL n.d.-b).

Оскільки Україна також є членом Інтерполу, то, через відповідне НЦБ Інтерполу, має можливість отримати доступ до вказаних обліків. Взаємовідносини Українських правоохоронних органів з Інтерполом регулюються Інструкцією про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів, затвердженою спільним Наказом МВС, ГПУ, СБУ, Держприкордонслужби України, ДМС України, ДПА України № 3/1/2/5/2/2 від 09.01.97 (надалі – Інструкція про використання можливостей НЦБ Інтерполу в Україні) (Ministry of Internal Affairs et al. 1997). Завдяки вказаному документу правоохоронні органи України мають можливість отримати відомості з криміналістичних обліків Інтерполу та поліцейських (криміналістичних) обліків іноземних держав, сформувавши відповідний запит.

Згідно із п. 7.1. Інструкції про використання можливостей НЦБ Інтерполу в Україні уся інформація, отримувана МВС України каналами Інтерполу, вміщується в інтегровану базу даних НЦБ за такими підсистемами: Документ; Особи; Транспорт; Фірми; Номерні речі; Валюта; Предмети мистецтва (Ministry of Internal Affairs et al. 1997). Разом з тим, вказане положення не відображає усієї повноти існуючих в Інтерполі криміналістичних обліків та особливостей криміналістичної реєстрації Інтерполом інформації, яка стосується оперативно-розшукової діяльності та кримінального

провадження. Причинами такої ситуації є застарілість вказаної Інструкції, оскільки вона залишається незмінною із 1997 року, а також те, що інформаційно-технічне забезпечення криміналістичної реєстрації в Україні значно відстає від аналогічного забезпечення криміналістичної реєстрації Інтерполу в цілому.

Для виправлення вказаної ситуації доцільно викласти Інструкцію про використання можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у новій редакції, яка б дозволила регламентувати сучасну співпрацю правоохоронних органів України з Інтерполом, зокрема, визначити правила аналізу, внесення, обробки та знищення даних криміналістичної реєстрації, регламент роботи з он-лайн системами Інтерполу, описати порядок використання та процесуального закріплення даних з криміналістичних обліків Інтерполу при здійсненні кримінального провадження та оперативно-розшукової діяльності в Україні тощо. На жаль, обсяг даного дослідження не дозволяє детально описати усі необхідні зміни до нормативно-правових актів, які б удосконалили правове регулювання співпраці України з Інтерполом, однак, нами плануються подальші дослідження в даній сфері.

2. Федеральне бюро розслідувань США (ФБР)

Правовою основою діяльності ФБР у США є положення гл. 33 ч. II розділу 28 Кодексу США (US Code) (Federal Bureau of Investigation 1966). Інші федеральні закони США надають ФБР повноваженнями і відповідальність для розслідування конкретних злочинів.

Ключові положення, які визначають компетенцію ФБР в сфері криміналістичної реєстрації, наведені у параграфі 534 гл. 33 ч. II розділу 28 Кодексу США, видання 2012 року, додаток 1, заголовки 28 - СУДОВА І СУДОВА ПРОЦЕДУРА (United States Code,

2012 Edition, Supplement 1, Title 28 - JUDICIARY AND JUDICIAL PROCEDURE) (US Code), який носить назву «Одержання, зберігання і обмін ідентифікаційними документами та інформацією; призначення посадових осіб». Норми вказаного параграфу Кодексу США надають Генеральному прокурору США (який одночасно є міністром юстиції) такі права: (1) отримувати, збирати, класифікувати (засекречувати) і зберігати ідентифікаційні, кримінально-ідентифікаційні документи (записи), записи про злочин та іншу інформацію; (2) отримувати, збирати, класифікувати (засекречувати) та зберігати будь-яку інформацію, що може сприяти ідентифікації будь-якої померлої особи, яка не була ідентифікована після її виявлення; (3) отримувати, збирати, класифікувати (засекречувати) та зберігати будь-яку інформацію, яка може сприяти у встановленні місця знаходження зниклої безвісти особи (включаючи неповнолітніх осіб, неповноліття яких визначено законодавством, діючим у місці проживання такої особи) та надавати підтвердження про будь-який запис про таку особу: батькам, законним опікунам або найближчим родичам такої особи (в свою чергу Генпрокурор США може отримувати, збирати, класифікувати (засекречувати) та зберігати таку інформацію від батьків, законних опікунів або найближчих родичів); (4) обмінюватися вищевказаними документами (записами) та інформацією, з уповноваженими посадовими особами (органами) Федерального Уряду США, штатів, індіанських племен, міст, пенітенціарних та інших органів.

Вказані повноваження можуть бути покладені на інших осіб, призначених Генпрокурором США. Для реалізації вказаних повноважень у 1992 році в ФБР було створено Підрозділ інформаційних служб кримінальної юстиції (The Criminal Justice Information Services Division або CJIS) (US Federal Bureau of Investigation

n.d.-a), який обслуговує комп'ютеризовану інформаційну систему кримінальної юстиції. Інформаційна система кримінальної юстиції доступна для уповноважених місцевих правоохоронних органів, правоохоронних органів штатів та федеральних правоохоронних органів США за допомогою будь-якої із трьох комунікаційних мереж: Національної правоохоронної телекомунікаційної мережі (National Law Enforcement Telecommunications System або NLETS); локалізованої кримінальної інформаційної системи кожного штату (назва варіюється, залежно від штату); Міжнародної правоохоронної телекомунікаційної системи (International Law Enforcement Telecommunications System або INLETS). CJIS складається з декількох баз даних і однієї підсистеми, отримання та оновлення даних в яких доступне в режимі «онлайн» (Wikipedia n.d.).

Підрозділ інформаційних служб кримінальної юстиції оперує наступними базами даних (по суті – криміналістичними обліками), які групуються у два блоки: 1. Бази даних відбитків пальців та іншої біометрики (біометричних даних). В рамках цієї бази даних проводиться збір даних про біологічні (анатомічні та фізіологічні) чи поведінкові характеристики особи, які використовуються для ідентифікації особи. ФБР проводить збір таких біометричних даних: відбитків пальців, ДНК, райдужних оболонок очей; зразків голосу; відбитків долонь рук, зразків обличчя. З метою обробки та застосування вказаних біометричних даних в цілях діяльності ФБР застосовується система NGI (Next Generation Identification), яка є електронною базою біометричних даних та відомостей про судимість (US Federal Bureau of Investigation n.d.-b). 2. Інформація, що міститься у Національному кримінальному інформаційному центрі ФБР (National

Crime Information Center або NCIC). Загалом в інформаційному центрі ФБР станом на 2021 рік міститься 16 мільйонів записів у 21 обліку (файлі), з них: 7 обліків майна, які стосуються викрадених: товарів (виробів), човнів, зброї, номерних знаків, деталей, цінних паперів та транспорту; 14 обліків осіб: звільнених від відбування покарання умовно; національний реєстр осіб, що вчинили статеві злочини; незаконних іммігрантів; зниклих осіб; свідків, які перебувають під захистом; невстановлених осіб; охоронюваних осіб (щодо яких вживаються заходи безпеки); банд; відомих або обґрунтовано підозрюваних терористів; розшукуваних осіб; осіб, які вчинили розкрадання; осіб схильних до насильства; осіб, яким заборонено придбавати зброю (US Federal Bureau of Investigation, n.d.-c).

Так, на нашу думку, доцільно перейняти досвід ФБР в частині формування єдиної бази криміналістичних обліків з можливістю доступу через спеціалізовані інформаційні системи. Така система може формуватися на 3 рівнях (за зразком системи кримінальної юстиції США): районному (наприклад, у районних управліннях національної поліції України); обласному (через систему обласних науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів Експертної служби МВС України) та центральному (власне у Державному науково-дослідному експертно-криміналістичному центрі).

Також, за умови збільшення фінансування, доцільно розширити можливості існуючих криміналістичних обліків України в частині запровадження системи ідентифікації біометричних даних, аналогічної системі NGI, яку використовує ФБР.

ВИСНОВКИ

Наведені в даному дослідженні дані свідчать про те, що у міжнародній

практиці (Інтерпол) та практиці США (ФРБ) в сфері боротьби із злочинністю та виконання інших завдань кримінального провадження, значна увага та ресурси приділяються саме кримінальній реєстрації, функціонуванню криміналістичних обліків та їх інформаційно-технічному забезпеченню. Таким чином, досвід Інтерполу та ФБР дозволяє визначити основні перспективи подальшого удосконалення процесу криміналістичної реєстрації, ведення криміналістичних обліків та їх інформаційно-технічного забезпечення в Україні, а саме: 1) необхідність приведення у відповідність до сучасних вимог та можливостей Інтерполу – Інструкції про використання можливостей НЦБ Інтерполу в Україні; 2) якомога більша інформатизація криміналістичних обліків, які ведуться правоохоронними органами України, тобто збільшення комп'ютеризації обліків, переведення всіх даних у цифрову форму (оцифрування), забезпечення цілодобового «онлайн» доступу уповноважених осіб до відповідних даних; 3) розширення спектру об'єктів криміналістичної реєстрації, зокрема, більш широке застосування біометричних даних для ідентифікації осіб (злочинців, жертв, зниклих безвісті та померлих). Саме комплексна робота в цьому напрямку, на нашу думку, забезпечить підвищення ролі криміналістичної реєстрації та використання даних криміналістичних обліків в рамках оперативно-розшукової діяльності та кримінального провадження.

Також, нами висловлено пропозицію щодо більш чіткої регламентації цілей

внесення інформації до певного криміналістичного обліку, шляхом доповнення п. 1.3. Інструкції МВС абзацом такого змісту: *«Інформація, котра вноситься, зберігається та використовується у криміналістичному обліку, повинна бути спрямована на досягнення будь-якої із таких цілей: (а) пошуку особи, яка перебуває у розшуку з метою її затримання; (б) ідентифікації, порівняння та/або визначення місцезнаходження речових доказів; (в) встановлення особи, її поведінки, звичок, певної події, об'єкта та інших обставин, котрі підлягають з'ясуванню під час кримінального провадження або оперативно-розшукової діяльності; (г) надання або отримання будь-якої іншої інформації, пов'язаної із кримінальним провадженням або оперативно-розшуковою діяльністю; (г) для проведення криміналістичного дослідження; (д) для встановлення взаємозв'язку із іншою інформацією, яка міститься в певному обліку чи в інших криміналістичних обліках.»*

За результатами дослідження також запропоновано деталізувати правила внесення даних у криміналістичні обліки, їх аналізу, обробки, використання та знищення, шляхом змін у п.п. 1.6.-1.16. Інструкції МВС та формування на їх основі окремої глави під назвою «Правила аналізу, внесення, обробки, використання та знищення у криміналістичні обліки об'єктів та інформації про них», за основу таких змін доцільно взяти саме положення Правил Інтерполу по обробці даних, з врахуванням особливостей правового регулювання та практики функціонування криміналістичних обліків в Україні.

References

Federal Bureau of Investigation, 28 U.S.C. § 531 (1966).

<https://www.law.cornell.edu/uscode/text/28/531>

INTERPOL. (2008). Constitution of the International Criminal Police Organization. <https://bit.ly/3qFMntQ>

INTERPOL. (2019). INTERPOL's Rules on the Processing of Data III / IRPD / GA / 2011. <https://bit.ly/3kCQH9p>

INTERPOL. (n.d.-a). Repository of practice: Application of Article 3 of INTERPOL's Constitution in the context of the processing of information via INTERPOL's channels. <https://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials>

INTERPOL. (n.d.-b). Databases. <https://www.interpol.int/INTERPOL-expertise/Databases>

Ministry of Internal Affairs et al. (1997). Instruction on the procedure for using law enforcement agencies of Interpol NCBs in Ukraine to prevent, detect and investigate crimes, approved by a joint Order of the Ministry of Internal Affairs, the Prosecutor General's Office of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the State Committee for State Border Protection, the State Customs Service of Ukraine, State Tax Administration of Ukraine № 3/1/2/5/2/2 dated

09.01.97. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97>

Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2009). Order "On approval of the Instruction on the organization of the functioning of forensic records of the expert service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine", 10.09.2009 №390. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>

Rodionov K.S. (1990). *Interpol: yesterday, today, tomorrow*. International Relations.

US Federal Bureau of Investigation. (n.d.-a). CJIS. <https://www.fbi.gov/services/cjis>

US Federal Bureau of Investigation. (n.d.-b). Biometrics. <https://www.fbi.gov/services/cjis/fingerprints-and-other-biometrics>

US Federal Bureau of Investigation. (n.d.-c). NCIC. <https://www.fbi.gov/services/cjis/ncic>

Wikipedia (n.d.). FBI Criminal Justice Information Services Division. https://en.wikipedia.org/wiki/FBI_Criminal_Justice_Information_Services_Division

Wikipedia. (2021). Interpol. <https://en.wikipedia.org/wiki/Interpol>